

vsemi kandidati dobili najvišje število glasov tako tuje kot slovenske žirije. S tem programom smo se zavezali, da bomo v letih 2011 in 2012 izvedli usposabljanje prostovoljcev in družinskih oskrbovalcev v petih podeželskih občinah po Sloveniji. Dela na teh programih potekajo dobro, celo v oddaljeni majhni občini Kostel na Kolpi, ki ima izredno velik delež starih ljudi, je program zbudil veliko zanimanje in v pripravi imajo skupino nad 20 prostovoljcev za usposabljanje.

- e) Za Občino Ivančna Gorica smo pred koncem leta 2011 prevzeli izvedbo terenske vzorčne raziskave *Zdravo staranje in kakovostno sožitje – stališča, potrebe in zmožnosti polnoletnih prebivalcev Občine Ivančna Gorica*; raziskavo bo potekala še v prvi polovici leta 2012.
- f) Na več fakultetah (medicinski, zdravstvenih, psihoterapevtski, arhitekturi, socialnem delu, ekonomski) smo sodelovali v pedagoškem procesu kot predavatelji ter kot mentorji ali članki komisij pri diplomskih in podiplomskih nalogah s področja staranja in medgeneracijskega sožitja.
- g) Skupaj s Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani smo izdali znanstveno monografijo arhitekta Gašperja Kocipra *Medgeneracijsko središče Zgornja Šiška v Ljubljani. Urbanistična zasnova in idejni načrt*.
- h) Pripravili smo knjigo Jožeta Ramovša *Za kakovostno staranje in lepše sožitje med generacijami*, ki bo služila za ozaveščanje krajevnih skupnosti in posameznikov po Sloveniji o teh aktualnih vprašanjih.

V letu 2011 je naša interdisciplinarna 10-članska strokovna ekipa zelo uspešno izvajala znanstveno-teoretično in praktično terensko delo na področju gerontologije in medgeneracijskega sožitja. Zavedamo se, da področje staranja in sožitja med generacijami zahteva preusmeritev miselnosti obstoječih sistemov pri prilagajanju na vedno večji delež starih ljudi in vključevanje njihovih neizkoriščenih potencialov v družbeni

razvoj in solidarnost med ljudmi. Čas ekonomske in socialne krize je zelo primeren za vsebinske premike na tem področju, pri čemer ima Inštitut zmožnosti, da tu še naprej strokovno prispeva svoj delež.

V letu 2012 bomo praznovali 20-letnico Inštituta. To bo priložnost, da se s ponosom ozremo na dosedanje delo, naredimo bilanco narejenega in načrte za naprej.

Ksenija Ramovš *

* Mag. Ksenija Ramovš je direktorica Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje v Ljubljani.

NEGOVALNI ODDELEK UNIVERZITETNEGA KLINIČNEGA CENTRA LJUBLJANA

V svetu so že vrsto let razvite različne oblike negovalnih bolnišnic in oddelkov, ki imajo organizirano prehodno ali dolgotrajno obliko zdravstvene nege. Tudi pri nas veliko pacientov po končanem akutnem bolnišničnem zdravljenju ne zmore samostojno živeti, zato potrebujejo zdravstveno nego. Ker so domovi za upokojence večinoma zasedeni, bolnišnice pa tudi, se znajdejo v velikih težavah.

V Univerzitetnem kliničnem centru je kljub veliki posteljni kapaciteti še vedno največji problem prezasedenost s pacienti, ki so zaključili akutno obravnavo zdravljenja, potrebujejo pa še storitve zdravstvene nege, nadzor nad zdravstvenim stanjem, fizioterapijo in socialno podporo.

Potrebe teh pacientov je zaznala in nanje želela odgovoriti Erna Kos Grabnar, glavna medicinska sestra UKC v Ljubljani. »Za bolnike, ki so končali akutno zdravljenje, seveda skrbimo, a zanje nimamo organiziranega celovitega pristopa. Zdaj so v drugi vrsti, mi pa si želimo, da bi bili v prvi!« je pojasnila kot vodilna v skupini za uresničevanja dolgoletnega projekta – ureditev mestne negovalne bolnišnice.

Negovalnih oddelki ali bolnišnice so pomembni zaradi zniževanja stroškov, prezasedenosti bolnišnic in zaradi potreb po skrajšanju ležalne dobe. Tako bi zmanjšali pritisk na bolnišnice, hkrati pa omogočili pacientom kakovostnejši prehod iz bolnišnice v domačo ali domsko oskrbo. Nezadostno podprt in organiziran prehod iz bolnice v domačo oskrbo ali drugo organizirano obliko varstva predstavlja predvsem škodo za pacienta. Pojem negovalni oddelek tudi v našem prostoru ni več nov.

11. februarja, na svetovni dan pacientov, je odprl svoja vrata Negovalni oddelek, ki deluje v okviru Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. Nahaja se v stavbi stare Pediatrične klinike na Vrazovem trgu 1. Okolje je kot nalašč ustvarjeno za hitrejšo okrevanje, saj bolnišnico obdaja velik vrt, z oddelkov pa je mogoč dostop na sončno teraso. Tam, od koder se je dolga leta razlegal otroški jok, so zdaj svoj vmesni prostor med bolnišnico in domom našli starejši. Ti v bolnišnico ne sodijo več, doma še nimajo urejene primerne oskrbe, v domu pa ni prostora.

Trenutno je obnovljen in zaseden en oddelek s 33 posteljami. Namenjen je pacientom, ki so v UKCL zaključili akutno zdravljenje, niso pa še pripravljene za samostojno življenje doma ali v domu za starejše. V tem obdobju je bilo sprejetih že nad 250 pacientov.

Po Pravilniku o odpustih pacientov iz bolnišnice ne smejo odpustiti nikogar, ki nima zagotovljene poboljšanih oskrbe. Pacienti so po končanem akutnem zdravljenju v UKCL premeščeni na negovalni oddelek, kjer se v sklopu timske obravnave zanje pripravi individualni načrt zdravstvene nege, fizioterapije in socialne pomoči. Potrebno je spremljati tudi zdravstveno stanje pacienta, ki ga vodi zdravnik. Celovita timska obravnava tako vpliva na nadaljno kakovost življenja posameznika, ko je odpuščen v domače okolje. Velikokrat pripomore k večji zmožnosti samooskrbe ali oskrbe, ki jo bodo prevzeli njihovi svojci, ali strokovnjaki v domu za starejše občane

oziroma bo zanjo poskrbel sam. Največkrat gre za dokončno ureditev socialne problematike ter potreb po storitvah zdravstvene nege in fizioterapije s ciljem pridobitve večje stopnje samooskrbe.

Na negovalni oddelek so lahko sprejeti le tisti pacienti, ki so zaključili medicinsko-terapevtski program v aktivnem delu UKCL, so zdravstveno stabilni in pred odhodom v domačo nego ali drugo obliko varstva potrebujejo še nadaljevanje zdravstvene nege, zdravstveno vzgojne programe, občasen nadzor, različne oblike rehabilitacije ali socialne pomoči. Predpogoj za sprejem je stabilno zdravstveno stanje bolnikov.

O primernosti napotitve vedno odloča tim strokovnjakov, nikakor pa ne le posameznik ali njegovi svojci. Zgodi se, da se svojci direktno obračajo za sprejem na naš oddelek, vendar to ni možna in ustrezna pot. Na oddelku, kjer pacient leži, izpolnijo vlogo, na tedenskem konziliju negovalnega oddelka pa se prispele vloge za sprejem obravnavajo. Zato ne morejo biti sprejeti pacienti od doma. Tudi čas hospitalizacije je omejen. Želeli bi si, da bi se v bodoče uresničil načrt razširitve negovalnega oddelka v celotni stavbi, saj bi s tem omogočili večjo dostopnost pacientom, ki čakajo k nam za sprejem, sprostitev postelj v UKCL in posledično zmanjšavanje stroškov, ki jih prinese neakutna obravnava pacientov.

Za oskrbo pacientov skrbi multidisciplinarni tim, ki s svojim znanjem in medsebojnim povezanjem vpliva na izboljšanje kakovosti storitev. Za posameznega pacienta skrbijo predstavniki zdravstvene nege, zdravnik, socialni delavec in fizioterapevt. Oddelek vodi Vida Oražem, diplomirana medicinska sestra, ki je že veliko svojega časa in znanja vložila v ta projekt. »Pri našem delu sta pomembna strokovnost in znanje, pa tudi človečnost. Naši pacienti potrebujejo veliko utehe, pogovorov, tudi objemov. Starostnike imam zelo rada. Seveda pa sama ne bi zmogla nič. Temelje gradimo vsi skupaj, celotna ekipa. Trudimo se, da je na prvem mestu vedno človek, pa tudi zaposleni želimo biti 'bolnišnica prijaznih ljudi'.«

Skupaj se trudimo izvajati kakovostno zdravstveno nego in ostale storitve, da bi izboljšali pacientovo zdravstveno stanje glede na možnost samooskrbe. Paciente spodbujamo k čim večji samooskrbi in pri tem vključujemo tudi svojce. Dobro vključevanje svojcev v proces zdravstvene nege in zdravljenja daje pacientom veliko psihično podporo. K sodelovanju smo povabili tudi prostovoljce. Dvakrat je bil v skupnem prostoru organiziran koncert, pa tudi nekateri svojci ob praznovanju rojstnega dne popestrijo in polepšajo dan pacientom. Naš oddelek je tudi učna baza za dijake in študente zdravstvenih šol in fakultet. Glede na to, da so v bolnišnici pretežno bolniki, starejši od 65 let, je delo v njej priložnost za medgeneracijsko sožitje.

Želimo, da bi pacienti ob odpustu dobili potrebne informacije in znanja. Pomembno je povezovanje oddelka z drugimi dejavnostmi, kot so patronažna služba, center za socialno delo, svojci, laična nega na domu. Negovalni oddelek naj bi bil most med bolnišnico, patronažno službo in socialno službo, domom in drugimi ustanovami. Zavedamo se, da je potrebno iskati nove možne načine sodelovanja in reševanja problematike starejših.

Naše poslanstvo je namenjeno tudi zagotavljanju kakovosti strokovnega znanja in doprinosu k profesionalnemu razvoju stroke zdravstvene nege.

Darja Koželj

OTVORITVENA SLOVESNOST EVROPSKEGA LETA AKTIVNEGA STARANJA IN MEDGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Državni svet, 16. februar 2012

Letošnje evropsko leto je posvečeno aktivnemu staranju in medgeneracijski solidarnosti. Navezuje se na lansko leto, ki je bilo evropsko leto prostovoljstva. Leto aktivnega staranja in

medgeneracijske solidarnosti želi opozoriti na pomen, ki ga imajo starejši ljudje v družbenem življenju. Kot je zapisano na uradni spletni strani, gre za spodbudo snovalcem politike in deležnikom na vseh ravneh k ukrepom, s katerimi bi omogočili aktivno staranje in močnejšo solidarnost med generacijami.

Otvoritvena slovesnost evropskega leta aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti je potekala v Državnem svetu 16. februarja 2012. Po ogledu uradnega videospota »Nikoli prestar, da...«, smo prisluhnili kulturnemu programu, ki so ga pripravili mladi glasbeniki Osnovne šole dr. Vita Kraigherja iz Ljubljane ter literat Janko Potočnik, član literarnega kluba upokojencev Slovenije.

V nadaljevanju smo prisluhnili pismu dr. Danila Türka, predsednika RS in častnega pokrovitelja evropskega leta v Sloveniji. Sledili so pozdravni nagovori mag. Andreja Vizjaka, ministra za delo, družino in socialne zadeve, gospoda Davorja Dominkuša, direktorja Direktorata za socialne zadeve na tem Ministrstvu, mag. Blaža Kavčiča, predsednika Državnega sveta, ki je bil gostitelj dogodka, gospoda Andreja Beloglavca, v.d. vodje Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji, Marjana Sedmaka, predstavnika AGE Platform Europe, dr. Mateje Kožuh Novak, predsednice Zveze društev upokojencev Slovenije in Sare Berglez, predstavnice Mladinskega sveta Slovenije. V vseh nagovorih so poudarjali, da noben ukrep ali aktivnost v korist ene generacije ne sme biti v škodo drugi; sprejemljivi morajo biti vsem generacijam. Bistvenega pomena je, da se tovrstne aktivnosti s koncem leta ne zaključijo, temveč se morajo nadaljevati tudi v prihodnje.

Po uvodnih pozdravnih nagovorih je sledilo plenarno predavanje gospoda prof. dr. Bernarda Marina, direktorja EU Centra za socialno blaginjo – blaginjsko politiko in raziskave na Dunaju, z naslovom: Je možna blaginja brez dela in solidarnosti; Brezdelje in aktivacija v starajočih